

ANNE VETIK

Kaltsudega kapitalismi vastu

Anne Vetik viskas Tallinna Kunstihoones pilgu peale eesti rakenduskunsti saavutustele Karin Pauluse kureeritud näitusel „Idealistid“.

RAKENDUSKUNSTI NÄITUS „IDEALISTID“

Kuraator Karin Paulus.

Osalevad Kalle Aasamäe, Andres Ansper, Reet Aus, Rene Haljasmäe, Monika Hint, Madlen Hirtentreu, Sandra Jõgeva, Kadri Jäätma, Erki Kannus, Karmo Kiilmann, Andrei Kormašov, Kraam (Killu Sukmit, Minna Hint), Eva Liisa Kubinyi, Urve Küttner, Tarrvi Laamann, Krista Leesi, Veiko Liis, Tarmo Luisk, Ave Matsin, Marta Moorats, Müürileht, Oaas (Maria Pukk, Ivar Lubjak), Aet Ollisaar, Anu Paal, Kristina Rajando, Martin Rästa, Aune Taamal, Erika Tampere, Kristel Saan, Urmas-Ott (Urmas Lüüs, Hans-Otto Ojaste).

Näituse kujundus Laika Belka Strelka.

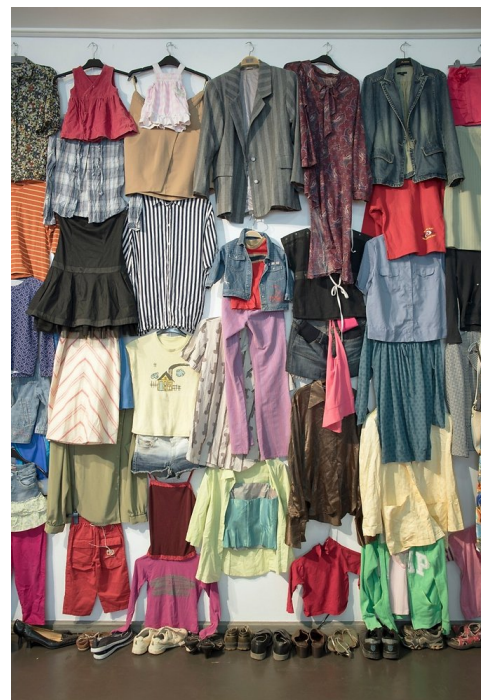

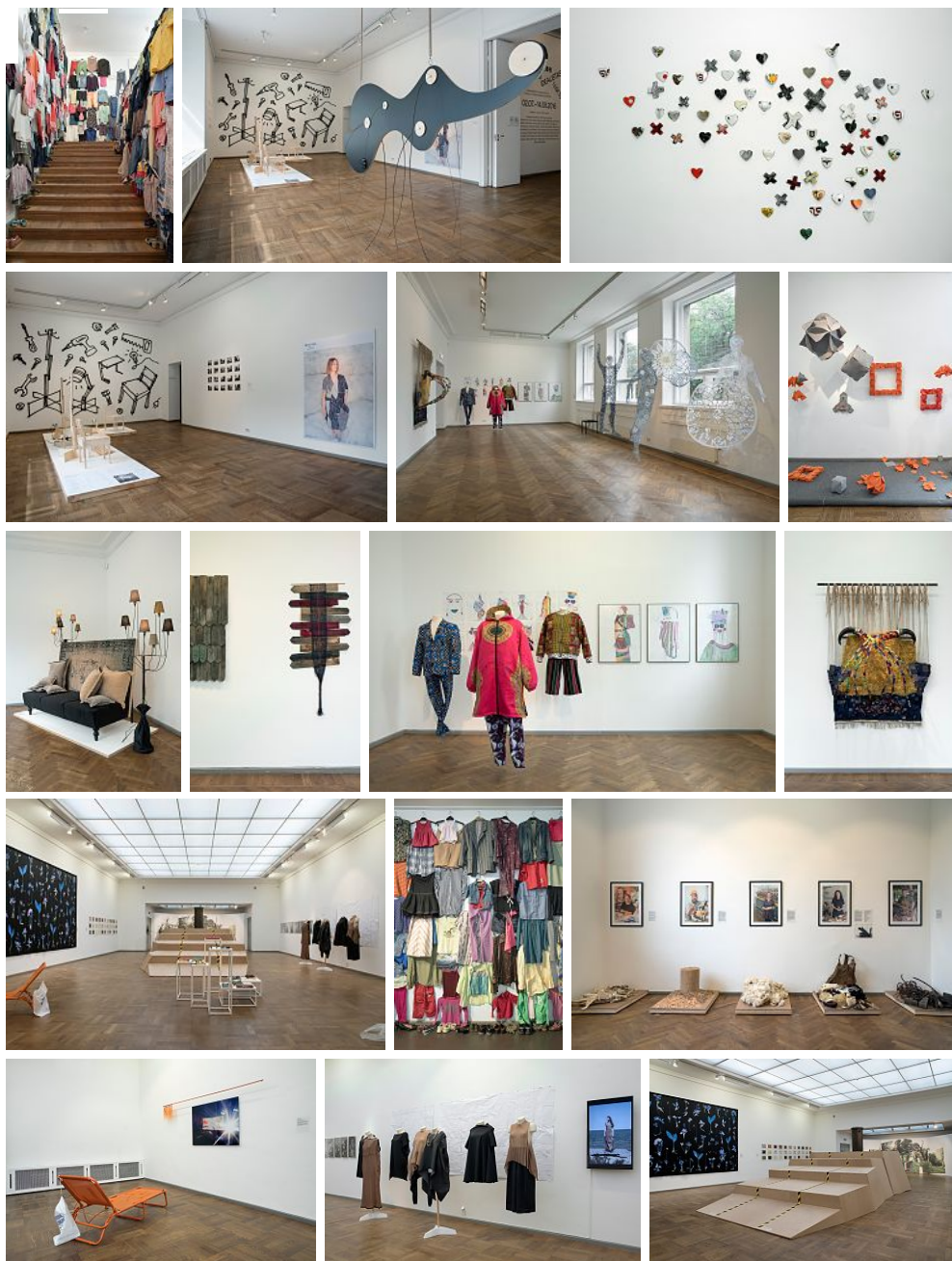
Foto: Karel Koplímets

Kunstihoones möllab taas suur näitus, seekord on ritta seatud rakenduskunstide esindajad. Väljapanek pealkirjaga „Idealistid“ on väga jutukas. Iga sellel esitletud töö peab vajalikuks rääkimist endast, oma tekkepõhjustest ja eesmärkidest seda saatva teksti kaudu. Tööd mõjuvad seetõttu nagu motivatsioonikirjadega varustatud start-up-kultuuri esindajad, kes on kuulnud koolitusel, et ennast tuleb brändida ja müüa ning tegelevad sellega püüdlikult – loomemajanduse märja unenäo kehastus. Kuid koolitusel ei mainitud, et sõnade taga võiks olla sisu. Seinakleepsudelt kostev mulin tapab enamjaolt igasuguse võimaluse naudinguks, mida võiks näituselt saada, välistades isemõtlemise võimaluse ning surudes peale „ametlikku“ nägemust ja nägemist.

Teosed, või siis peaks ütlema eksponaadid, varieeruvad üsna suvalistest *gimmick*'utest kontseptuaalselt pädevateni ning nende omavaheline ebakõla muudab näituse kogemise keeruliseks, loopides meeoleolu üles-alla. Vorm on töödel enamasti installatsioon ning nii mõnigi neist laseb julgelt end katsuda.

Kui vormist mitte rääkida, siis ideoloogiliselt on justkui kõik õigesti, kui pidada õigeks vasakpoolset maailmavaadet ja iha maailma parandada. Enamasti kritiseerivad näitusel osalevad

kunstnikud ja kuraator konsumerismi ning vastutustundetut ressursside raiskamist. Mõned kunstnikud – **Kalle Aasmäe**, **Reet Aus** jt – üritavad välja töötada alternatiive tänapäevastele tarbimispraktikatele ja neid toitevatele tootmissüsteemidele. Mõned näitusel esinejad eelistavad kapitalismiga võidelda kiviaegsete meetoditega, romantiseerides loomatappu ja seejärgset põhjalikku looma eri osade kasutuselevõttu. Mõeldes planeedi 7,4-miljardilisele elanikkonnale, tundub säärane lähenemine üsna kahtlane.

Lisaks valguressurssidega mängimisele tegelevad mitmed „Idealistide“ tööd taaskasutusega. Prügimäel või tehasetoodangu jääkide vahel ilu otsimine on igati teretulnud, kuid tuleb silmas pidada, et uue kola tootmine tähendab eos planeedi ruineerimist. Kui tahad keskkonda hoida, oleks parem, kui teeks ja toodaks võimalikult vähe asju ega püüaks kelleski tarbimissoovi tekitada.

Kui on tõesti soov maailm päästa, tuleks antropotseeni ajastul elades võtta eelkõige vastutus seni tehtu eest. Leppida asjaoluga, et suurel skaalal ajas tagasi põgeneda ei saa ning katsuda muuta praegune hetk meeldivaks nii endale kui teistele. Kasutades seejuures tänapäevaseid tehnoloogiaid, selliseid, mida nõuab praegune aeg, mitte onnis viikingeid ja ürgnaisi mängides. Kunstis on idealistid alati teretulnud, kuid paha ei teeks ka reaalsusega suhestumine ja informeeritus teaduses ning ühiskonnas toimuvast. Idealistid võiksid vaadata eelkõige tulevikku, mitte sobrada minevikus. Vanasti ei olnud elu ega inimesed paremad, tulevikus saame aga vähemasti teoreetiliselt paremad olla. Ma ei ole kindel, et tasuta kaltsude jagamine Kunstihoone fuajees seda parem olemist soosib.